

ÅRSRAPPORT FRA TILSYNSSENSOR 2018

Ståle Knudsen, Universitetet i Bergen

Bachelor- og masterprogrammet

ved

Sosialantropologisk institutt (SAI), Universitetet i Oslo.

Bestilling

I dialog med studiekonsulentene Elisabeth Vik og Kathrine Blindheimsvik la jeg en plan for å fokusere på:

- SOSANT2000 siden dette emnet har hatt utfordringer med hvordan det henger sammen med de foregående emnene, og er et bindeledd når man skal planlegge ny BA-reform.
- Canvas-pilotene: SOSANT1090, SOSANT2130 og SOSANT4300/4400 siden UiO går bort fra Fronter, og innfører Canvas som læringsmiljøplattform for samtlige emner fra høsten 2018.
- Relevans: Fokus på arbeidslivsrelevans over hele fjøla.
- Eksamensformer, siden Studieseksjonen foreslår et økt fokus på mappeevaluering og eksamensformer som sådan.
- Emnet SOSANT2600-Antropologi i praksis: Det var ønskelig med oppfølging fra tilsynssensor siden dette emnet fremdeles er i støpeskjeen (ble undervist for andre gang H18).
- Fokus på første semester BA (SOSANT1000+1050).

Grunnlaget for rapporten

Tilsynssensor har i løpet av 2018 besøkt SAI to ganger.

Et heldags besøk var planlagt 12. mars. Pga. trafikale problemer (jeg ankom Oslo fra Istanbul) ble jeg forsinket og fikk bare gjennomføre et par timer av det oppsatte programmet. I tillegg møtte det ikke frem studenter til planlagt møte om SOSANT3090, og til møte med studenter på SOSANT2000 møtte det bare en student – som jeg imidlertid hadde en god og nyttig samtale med. Alt i alt ble dette besøket dessverre betydelig amputert, og det ble ikke så gode betingelser for å følge opp Canvas-pilotene, og heller ikke SOSANT2000.

Jeg besøkte SAI igjen 25.-26. september. I løpet av formiddagen 25. september hadde jeg møte med studieadministrasjon samt undervisningsleder (og emneansvarlig for SOSANT1050) Rune Flikke. Dagen etter hadde jeg møte med Marianne Lien om SOSANT2600 og deltok på to seminar (henholdsvis 15 og 17 studenter) på SOSANT1000. Det var også satt opp et møte med studenter fra SOSANT1000 og SOSANT1050 etter seminarene, men tilsynssensor ventet forgjeves på at noen studenter skulle møte opp (til tross for at det var orientert om det på seminarene).

21. desember hadde jeg en Skype-samtale med to av studentene som hadde gjennomført SOSANT2600-Antropologi i praksis.

I etterkant av avviklet eksamen i SOSANT1000 fikk jeg tilsendt 14 eksamensbesvarelser som jeg har konsultert i forhold til studieplan, eksamensoppgave og sensurveiledning, samt tilsendt eksamensstatistikk (2015-2018) for emnet.

Ellers har jeg selvsagt konsultert program- og emnesider på SAI sine nettsider.

MA-Programmet

Det har i årets tilsynsarbeid blitt fokusert lite på nåværende undervisning i MA-programmet. Imidlertid ble den forestående omlegging av programmet, med planlagt oppstart høsten 2019, drøftet med undervisningsledelse og studieadministrasjon. Det nye engelsk-språklige MA-programmet vil formodentlig være viktig å følge opp i tilsynet i 2019. Dette gjelder både opptak (vinter/vår 2019) og undervisningsstart høst 2019. Opptak vi foregå i tre trinn (utenfra EU/EU-Erasmus/Norge), og ulike former for opptaksgrunnlag vurderes, bl.a.

motivasjonsbrev, prosjektskisse, språkkunnskap, og intervju. Det vil lages rapport fra hvert opptak, som bør gjøres tilgjengelig for tilsynssensor.

Det nye programmet legger opp til to spesialiseringer: Contemporary ethnography og Political economy. Særlig i den første av disse legges det opp til ulike former for undervisning, bl.a. ved kurs i anvendt antropologi, og eventuelt ved internship. Generelt blir det nye programmet mye mer undervisningstungt enn det forrige programmet.

BA-Programmet

Årets tilsyn fokuserte særlig på første semester og det nye emnet SOSANT2600-Antropologi i praksis.

Første semester

Institutt- og undervisningsledelsen har ambisjon om å i løpet av en 3-års periode gå gjennom og revidere hele BA-programmet, særlig med henblikk på undervisning- og vurderingsformer og intern konsistens i programmet. Disse tematikkene drøftes bl.a. i 'undervisningsforum' som arrangeres en gang pr måned og der alle ved instituttet som til enhver tid er involvert i undervisning deltar. Når det gjelder første semester (SOSANT1000 og SOSANT1050) vurderer instituttet å legge om undervisnings- og vurderingsformer, bl.a. ved at undervisning på SOSANT1000 knyttes opp til forskningsområder ved instituttet, og ved at man mer aktivt benytter potensiale i Canvas for lav-terskel korte skriveøker i SOSANT1050. Slike tekster vil kunne inngå i mappe-vurdering. Dette vil imøtekomme ønske fra studenter om mer skrivetrening. Nye undervisningsformer utvikles også i SOSANT1200-Politisk antropologi, og en viss grad av reorganisering av innhold mellom BA-emner vurderes. SOSANT1090-Faghistorie ble vurdert nedlagt, men etter at ny emneansvarlig har reformert emnet, bl.a. ved å aktivt benytte muligheter i Canvas for nye undervisningsformer, har man besluttet å videreføre emnet. SOSANT2600-Antropologi i praksis er, naturlig nok, karakterisert ved nye undervisningsformer. Emnet er svært populært blant studentene, og instituttet har måttet sette en øvre grense på 10-12 studenter, som rekrutteres på bakgrunn av karakter og motiveringsbrev. Et annet 'grep' som er foretatt er å gi faglig ansatte større 'eierskap' til emner ved å planlegge for at de kan undervise samme emnet flere ganger og utvikle det mer selvstendig. Dette gir også ansatte mer forskningstid.

En utfordring på første semester, der det er registret i overkant av 200 studenter (ikke bare BA-antropologi program studenter), har vært at mange seminarledere har vært engasjert.

Dette har ført til at undervisning har blitt fragmentert, og noen seminarledere har nok agert for selvstendig eller aktivt.

Seminarene på SOSANT1000-Innføring i sosialantropologi fungerte godt. Seminarleder fortalte at selv om mange av studentene er på andre program enn BA i antropologi, merker man lite til det i praksis. De er nå to seminarledere med 4. mnd ansettelse som deler på 10 seminarer. Begge seminarene (som var ledet av to ulike seminarledere) hadde samme struktur og pedagogisk opplegg (som tyder på god koordinering fra faglærer sin side) med fokus på gjennomgang av pensum, men åpnet også for diskusjon av aktuelle og relevante tematikker, som f.eks. avkoloniseringsdebatten. Dette fungerte godt. Imidlertid var det bare 4-5 aktive studenter i hvert seminar. Når det er så mange deltakere som i disse seminarene (henholdsvis 15 og 17) er det nok uansett vanskelig å aktivisere alle studentene.

Under forrige tilsyn var engelsk som undervisningsspråk en aktuell tematikk, særlig fordi en del studenter hadde norsk som andre språk og ikke behersket engelsk så godt. Seminarledere fortalte at dette nå var en mindre aktuell tematikk, sannsynligvis fordi undervisningen første semester gis på norsk, men også fordi det er færre studenter som har norsk som 2. språk.

216 studenter møtte til eksamen på SOSANT1000. Dette er omtrent 20% mer enn de foregående årene. Antall studenter som ikke møtte til eksamen var betraktelig mindre i 2018 enn i de foregående årene. Jeg kan ut fra tilsendt materiale ikke se hvor mange av dem som gikk opp til eksamen som er hjemhørende på BA-programmet i sosialantropologi.

Eksamensoppgaven er utformet slik at den både fungerer som 'pensumsjekk' og gir anledning til å vise faglig innsikt og modenhet. Sensorveiledningen for denne eksamen er grundig og ser i utgangspunktet ut til å være et godt redskap i vurdering av eksamensbesvarelsene, særlig kortsvaroppgavene. Den gir i mindre grad klare føringer for hvordan de lengre svarene i oppgave 2. skal vurderes.

Etter å ha lest gjennom 14 besvarelser (minst to besvarelser på hvert karakternivå) har jeg ingen grunn til å stille spørsmål ved den interne rangering mellom besvarelsene, selv om det som alltid er nyanser som kan diskuteres. Det er imidlertid noen forhold som er verd å kommentere. For det første har 13 av besvarelsene jeg har lest valgt å besvare Oppgave 2.1. (Økonomi). Studentene har nok rett og slett betraktet de to andre oppgavene som for krevende. Den ene besvarelsen (som fikk A) som har valgt Oppgave 2.3 (sosial/symbolsk kategorisering), er heller ikke en god besvarelse i.o.m. at den ikke klarer å definere og redegjøre for distinksjonen mellom sosial og symbolsk kategorisering. Videre registrerer jeg

at formuleringene i sensorveiledningen ikke alltid er tatt til følge i vurderingen av besvarelsene. Mange av besvarelsene som har fått E og D tilfredsstillende ikke 'minstekravene' for kortsvarene i sensorveiledningen. Særlig er det bemerkelsesverdig mange besvarelser (selv de som har fått C-B-A) som ikke gir et godt svar på kortvaroppgaven om etnisitet. Tilsvarende artikuleres det i sensorveiledningen en klar forventning til at det i Oppgave 2.1 (økonomi) skal tas utgangspunkt i Mauss/gaven. Dette er det bare en besvarelse som gjør. Oppsummert vil jeg si at (1) eksamen virker som helhet for krevende, (2) det er et sprik mellom sensorveiledning og faktisk karaktersetning, og (3) det er gitt eksamensoppgave i en tematikk som det tydeligvis ikke er gitt god nok undervisning i (etnisitet).

SOSANT 2000-Central themes in contemporary anthropology

Studenten jeg snakket med var i store trekk fornøyd med undervisningen, særlig forelesningene. Hun hadde noen kommentarer omkring organisering av aktivitetene i emnet (dårlig synkronisering seminar/forelesninger, lenge mellom undervisningsslutt og eksamen, ingen aktivitet utenom forelesninger og seminarer – som det er for få av), og mente ellers at det er en utfordring at mange studenter ikke møter på forelesninger. Det at podcast av forelesningene legges ut fører gjerne til at en del studenter tenker det er enkelt å sitte hjemme.

SOSANT2600-Antropologi i praksis

Dette emnet ble undervist for andre gang høsten 2018. Det ser ut til å ha funnet sin form. Før emnet ble startet opp var det en diskusjon om avveining av 'nytte' vs. 'kritisk avstand/perspektiv' (se Tilsynsensrapporter 2016 og 2017). I følge emneansvarlig Marianne Lien er denne distinksjonen mindre binær enn før, bl.a. ved at kritiske perspektiv har funnet sin naturlige plass i forelesningsrekken på emnet – det kritiske blir automatisk og uavvendelig en del av opplegget. Undervisning er orientert rundt spørsmålet «hva er det antropologiske fortrinn til enhver tid?», og er operasjonalisert rundt 6 tematikker. Det har imidlertid vært krevende å finne god lærebok. Gjeste forelesere har det derimot vært lett å mobilisere, selv uten honorar. De er stort sett alumina fra instituttet, og svært positive til å bidra. Det har også vært lett å skaffe praksisplasser, og det har lettet administrasjonen av emnet mye at studentene bes om selv å ta ansvar for å få seg praksisplass ved å ta kontakt med arbeidsplasser som instituttet allerede har vært i kontakt med. Det legges vekt på at alle praksisplasser skal ha en 'sponsor' som fortrinnsvis bør være utdannet som antropolog. De har skaffet praksisplasser i både offentlig- og privat sektor samt i NGOer. Det har vært et viktig pedagogisk grep å formidle til studentene at de bør søke å «kultivere din egen

antropologiske profil». Derfor har emneansvarlig også vært veldig klar på at pensum bare er veiledende – det er viktig at studenten selv finner ut av hva som er relevant i f.h.t. sin praksis.

Studentene jeg snakket med etter at emnet var ferdig og eksamen avlagt fortalte at de var «veldig fornøyd» med emnet. Begge to gikk i sitt femte semester og hadde lyst til å ta emnet bl.a. fordi de var usikker på hva de ville jobbe med og fordi de ønsket å knytte kontakter. Informasjonen fra instituttet oppfattet de som god, og de var svært godt fornøyd med undervisningen. De fikk gode innblikk i hva de kan jobbe med gjennom presentasjon fra forskjellige folk. De tok selv kontakt med potensielle praksissteder, noe de opplevde som god trening for å søke jobb (skrev 'jobbsøknad'). De syntes 2 ukers praksis var litt lite, men hvis det skal være lengre bør også emnet dimensjoneres til flere poeng.

De to jeg snakket med skrev rapport etter praksis – de syntes det var lærerikt og gav rom for å reflektere over erfaringene. Selve eksamen ble vurdert med karakter, noe de synes var OK. Det var en hjemmeeksamen der de selv lagde problemstilling. De synes dette var en god trening for senere skriving av BA-essay. De mener de representerer alle studentene når de sier at de var svært fornøyd med hele opplegget (inntak, seminarer, forelesninger, pensum, praksis, vurdering).

Det er tydelig dette emnet rask har funnet sin form, og de organisatoriske og praktiske utfordringer som ble nevnt i forrige rapport fra tilsynssensor ser nå ut til å ha funnet gode løsninger. Emnet skaper entusiasme blant studenter og relasjoner ut over instituttet. Her er det skapt en plattform og energi som kanskje kan mobiliseres bredere, bl.a. til inspirasjon for reform av andre emner.

Oppsummering

Tilsynet for 2018 viser at instituttet jobber godt og balansert med å utvikle nye undervisnings- og vurderingsformer. Det nye emnet SOSANT2600-Antropologi i praksis har hurtig blitt en suksess som også kan fungere som et laboratorium for å utvikle undervisningsformer som kan adopteres av andre emner. Det kan være nyttig å ta en gjennomgang av eksamensform og vurderingskriterier på SOSANT1000-Innføring i sosialantropologi. Fremover vil organisering og gjennomføring av ny engelskspråklig MA være a stor betydning. Det kan føre til en tendens til to-delning av staben, hvor de som mestrer norsk godt underviser på BA og de andre på MA. Undervisningsoppgavene på MA nivå oppfattes ofte som mer attraktive, bl.a. siden man gjerne har modnere studenter og kan undervise i tema som ligger nærmere sin egen

forskning. Dette reiser spørsmålet om staben er villig til å godta en slik mulig to-delning, og hvilke implikasjoner det evt. kan få for undervisningen på BA-nivå.

Ståle Knudsen

Bergen, 27. mars 2019